

عنوان مقاله:

محیط آنارشیک و سرور گریز بین الملل ولزوم بازخوانی نظریه ام القرایی؛ چالش های همگرایی جهان اسلام

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های سیاسی جهان اسلام، دوره 12، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

حسین فرزانه پور - Associate Professor, Political Science Department, Birjand University, Birjand, Iran

علی اکبر یاری القار - Doctoral student of Quranic and Hadith Sciences, Ferdowsi University, visiting lecturer, Department of Education, Birjand University, Birjand, Iran

سکینه شبانی - Master's student of Political Science, Birjand University, Birjand, Iran

خلاصه مقاله:

در چند دهه اخیر مثلث ایران، عربستان و مصر به تناوب یا تداخل هر کدام داعیه ام القرایی جهان اسلام را داشته اند. هدف این مقاله بررسی میزان تاثیر نظریه ام القرایی در همگرایی و واگرایی جهان اسلام است که با عنوان فرضیه اولیه این نظریه را عامل واگرایی می داند. زیاده خواهی بن سلمان در قیمومیت سایر کشورهای مسلمان بیش از پیش فاصله ایران و عربستان سعودی را به عنوان دو بازوی قوی جهان اسلام از هم دور کرده است. بنا براین هدف راهبردی این مقاله جستاری در تحلیل رقابت و تداخل داعیه ام القرایی، بین ایران و عربستان است. مساله ای که این مقاله به آن می پردازد، روایی و پایائی نظریه ام القرایی جهان اسلام و تمایل یا عدم تمایل کشورها به پذیرش آن است. فرضیه اولیه در تهدید یا فرصت بودن نظریه ام القرایی این است که اجرای آن را بدون بستر سازی اقناعی به مثابه تهدیدی علیه هم گرایی جهان اسلام مخصوصا برای مدعیان ام القرایی می داند؛ گرچه در راستای پرستیژ، هر قدرتی در صدد گسترش حوزه نفوذ خود است اما نظریه ام القری عملا نتوانسته است به اتحاد دنیای اسلام منتهی شود؛ زیرا در نظام آنارشیک و غیر سلسله مراتبی جهان، کمتر کشوری در دنیا تمایل دارد تحت قیمومیت کشور دیگری باشد. خروج قطر از شورای همکاری خلیج فارس، تازه ترین اعتراض به داعیه ام القرایی عربستان است؛ بر این اساس نتیجه گیری شده است با توجه به محیط سرور گریز ترتیبات بین المللی، شایسته است جهان اسلام و در راس آن ایران و عربستان فارغ از بحث جنجالی ام القرایی تعامل داشته باشند. گرچه نظریه ام القری در ادبیات سیاسی نظری ایران مشهود است اما اکنون تمایلی به عملیاتی کردن آن ندارد اما عربستان پسابین سلمان این مقوله را به شدت پیگیری می کند؛ طوری که سهم عمده ای از واگرایی جهان اسلام، نتیجه شیعه هراسی عربستان است. روش مقاله تحلیلی، انتقادی ملهم از نو واقع گرایی والتزی و نظریه پردازی دیوید مارش و جری استوکر است.

کلمات کلیدی:

Umm al-Qari, Iran, Saudi Arabia, anarchic environment, convergence of the Islamic world

ام القری، ایران، عربستان، محیط آنارشیک، هم گرایی جهان اسلام

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1666837>

